

Kontrola rezíduí pesticídov v potravinách v SR

Mária Matušová, ŠVPS SR
Konferencia k problematike
pesticídov, Praha, 19.5.2016

Kontrola rezíduí pesticídov (RP) v potravinách v SR - kompetencie

*Zákon NR SR č. 152/1995 Z.z. o
potravinách v znení neskorších predpisov*

1. ŠVPS SR - potraviny rastlinného a živočíšneho pôvodu, vrátane produktov organickej produkcie
2. MZ SR - detská výživa (ÚVZ SR)

Platná legislatíva pre oblasť rezíduí pesticídov v potravinách

- ▶ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 396/2005/EC o maximálnych hladinách RP v/na potravinách alebo krmivách rastlinného alebo živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS**

Platná legislatíva pre oblasť rezíduí pesticídov v potravinách

- ▶ **Prílohy k Nariadeniu 396/2005/ES:**
  1. Nariadenie Komisie 752/2014/EÚ - príloha I (zoznam potravín)
  2. Nariadenie Komisie 149/2008/ES - prílohy II,III,IV (MRL)
  3. ....

Platná legislatíva pre oblasť rezíduí pesticídov v potravinách

- ▶ Smernica EK 2002/63/EC- odber, analýza vzoriek
- ▶ Výnos MP SR a MZ SR z 10.decembra 2007 č.26682/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca rezíduá prípravkov na ochranu rastlín (od 1.9.2008 v platnosti len prílohy č. 5,6,7)
- ▶ Nariadenie Komisie č.669/2009/ES a Vykonávacie nariadenie Komisie č. 91/2013 - upravujú podmienky pri kontrole importu z tretích krajín (aj RP)

Platná legislatíva pre oblasť rezíduí pesticídov v potravinách

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2015/595 z 15. apríla 2015 o koordinovanom viacročnom kontrolnom programe Únie na roky 2016, 2017 a 2018 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a na nich

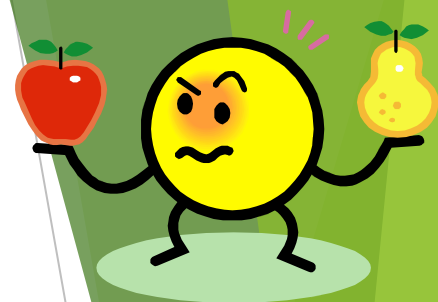
VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2015/595

- ▶ záväzný pre všetky ČŠ,
- ▶ viacročný,
- ▶ definované analyty-pesticídy,
- ▶ komodity-druhy (rastlinné, živočíšne, spracované potraviny)
- ▶ počty vzoriek (SR po 15 vzoriek)
- ▶ detská výživa, BIO
- ▶ záväzný rozsah predkladania údajov (SSD)

ŠVPS SR - metodické riadenie úradnej kontroly RP

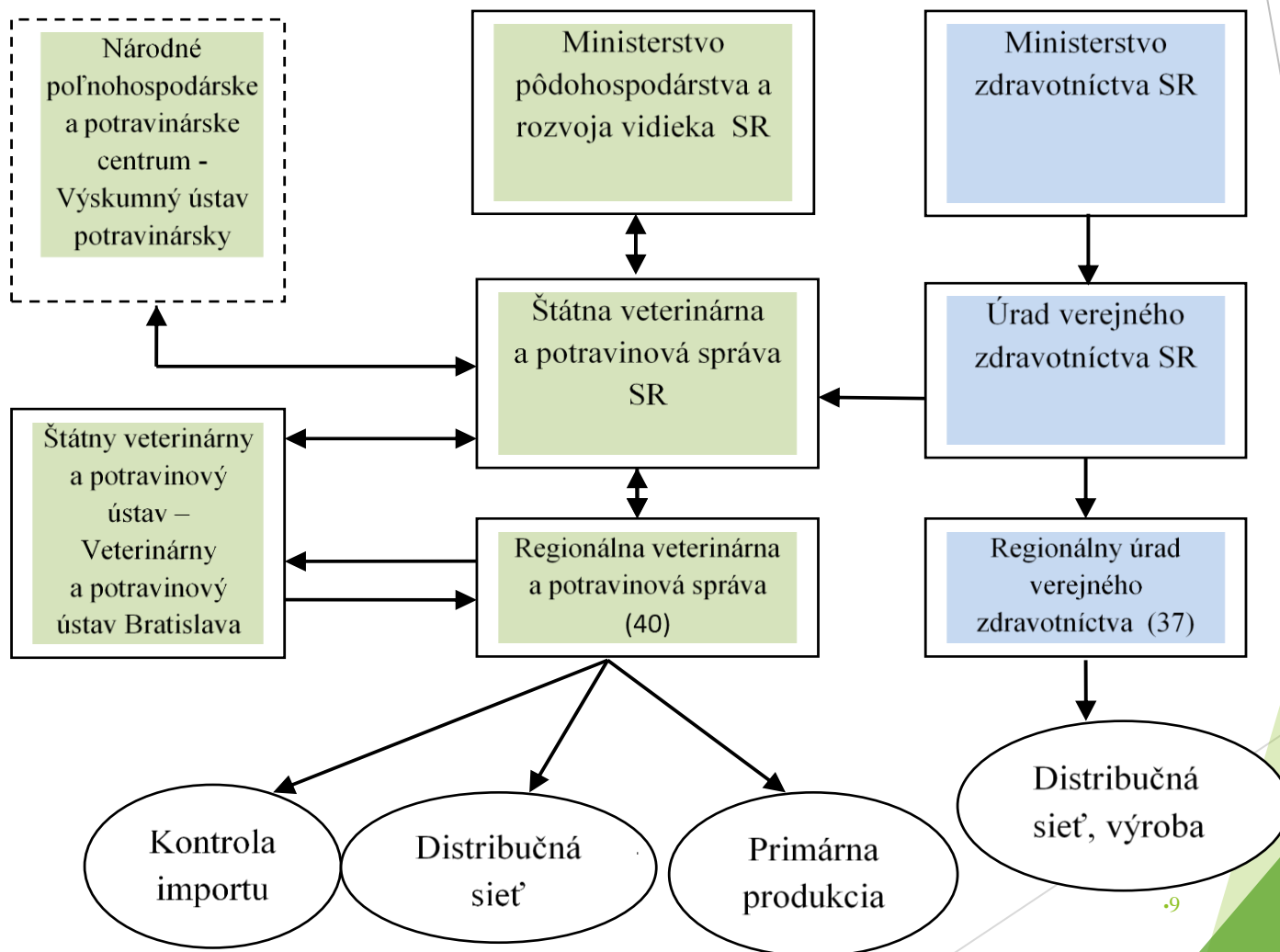

Základné dokumenty:

- ▶ Viacročný kontrolný program pre rezíduá pesticídov v potravinách a detskej výžive v Slovenskej republike (kritériá EK a EFSA)
- ▶ Vykonávacie pokyny pre RVPS a laboratórium
- ▶ Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok .... (EFSA - EK, MPRV SR)

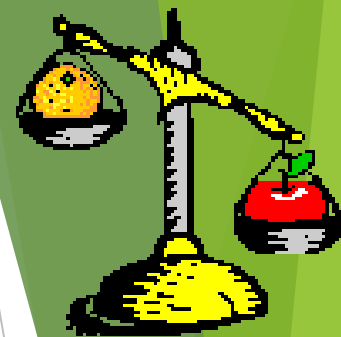
Schéma postupu kontroly RP v SR

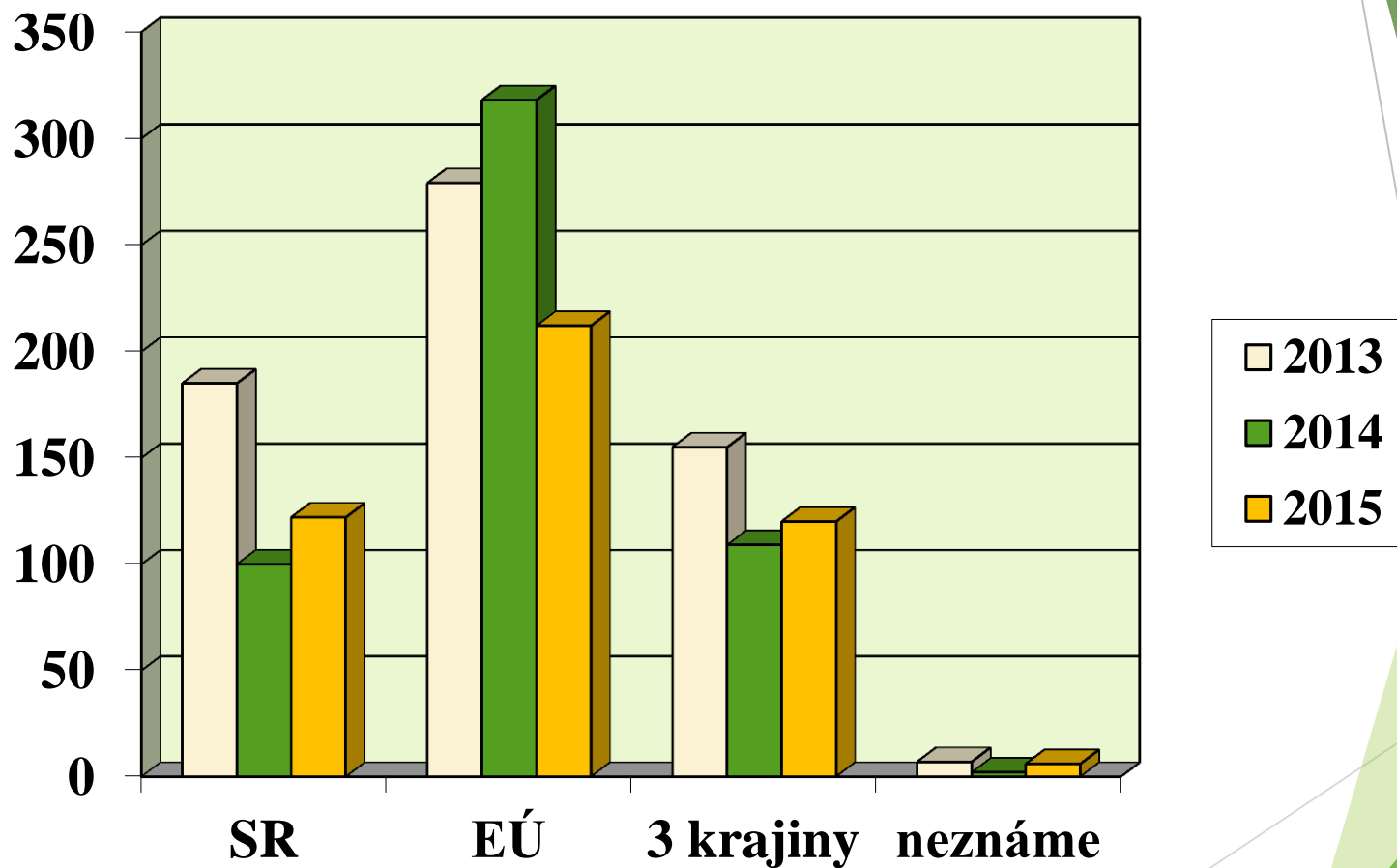
Počet vzoriek - plán 2016

Potravina	Počet vzoriek
Ovocie (čerstvé/mrazené)	160
Zelenina (čerstvá/mrazená)	145
Obilie a strukoviny	25
Spracované potraviny	35
Potraviny živočíšneho pôvodu	30
Detská výživa	40
BIO produkty	10 (rámci vzoriek EÚ monitoringu)
SPOLU	435

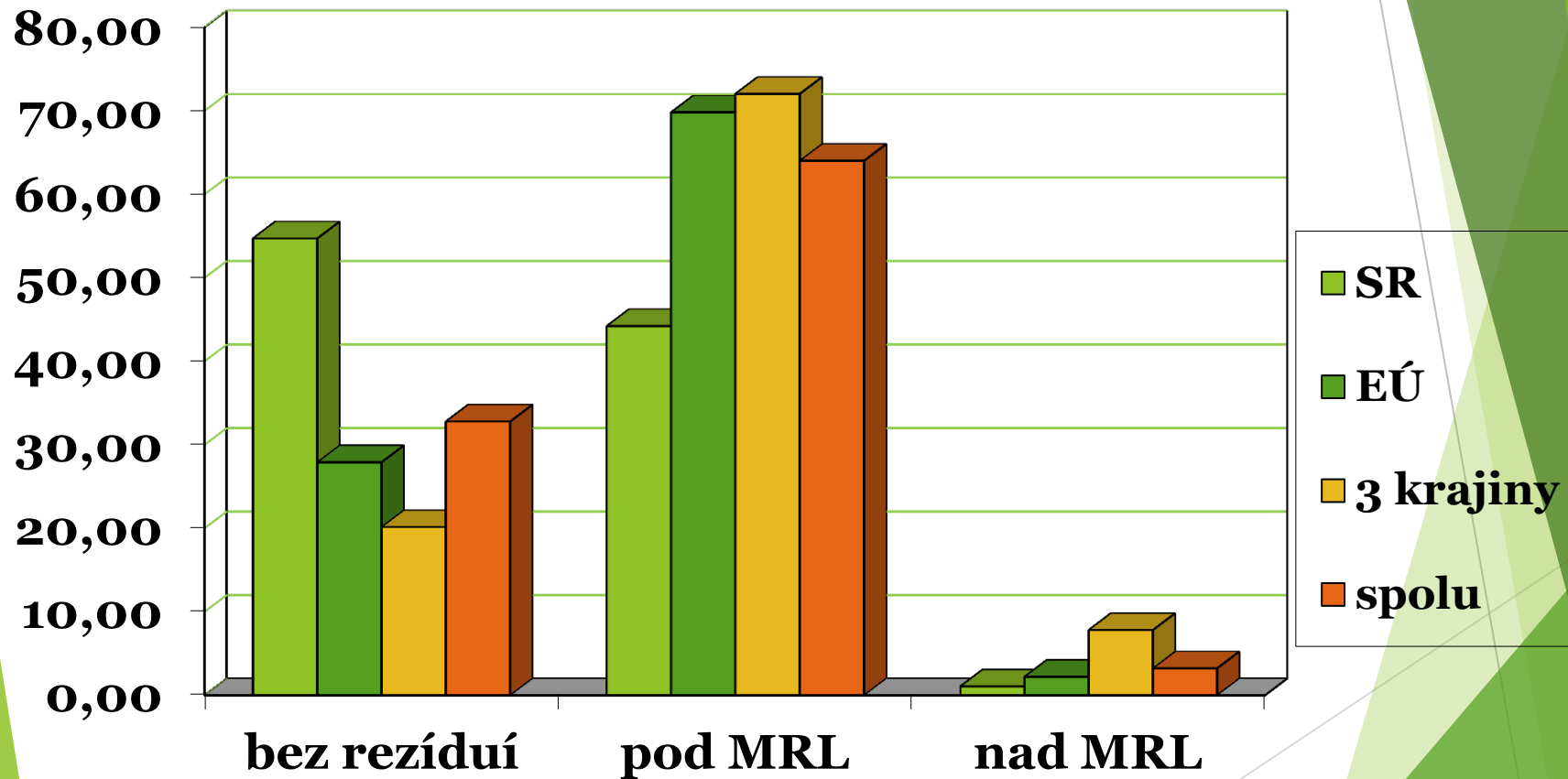
Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov vo vzorkách potravín za roky 2013-2015 (okrem DV)

Počet vzoriek podľa pôvodu

Analytické nálezy podľa pôvodu vzoriek

Nevyhovujúce nálezy 2013 - 2015 (nad MRL $\pm$ 50%)

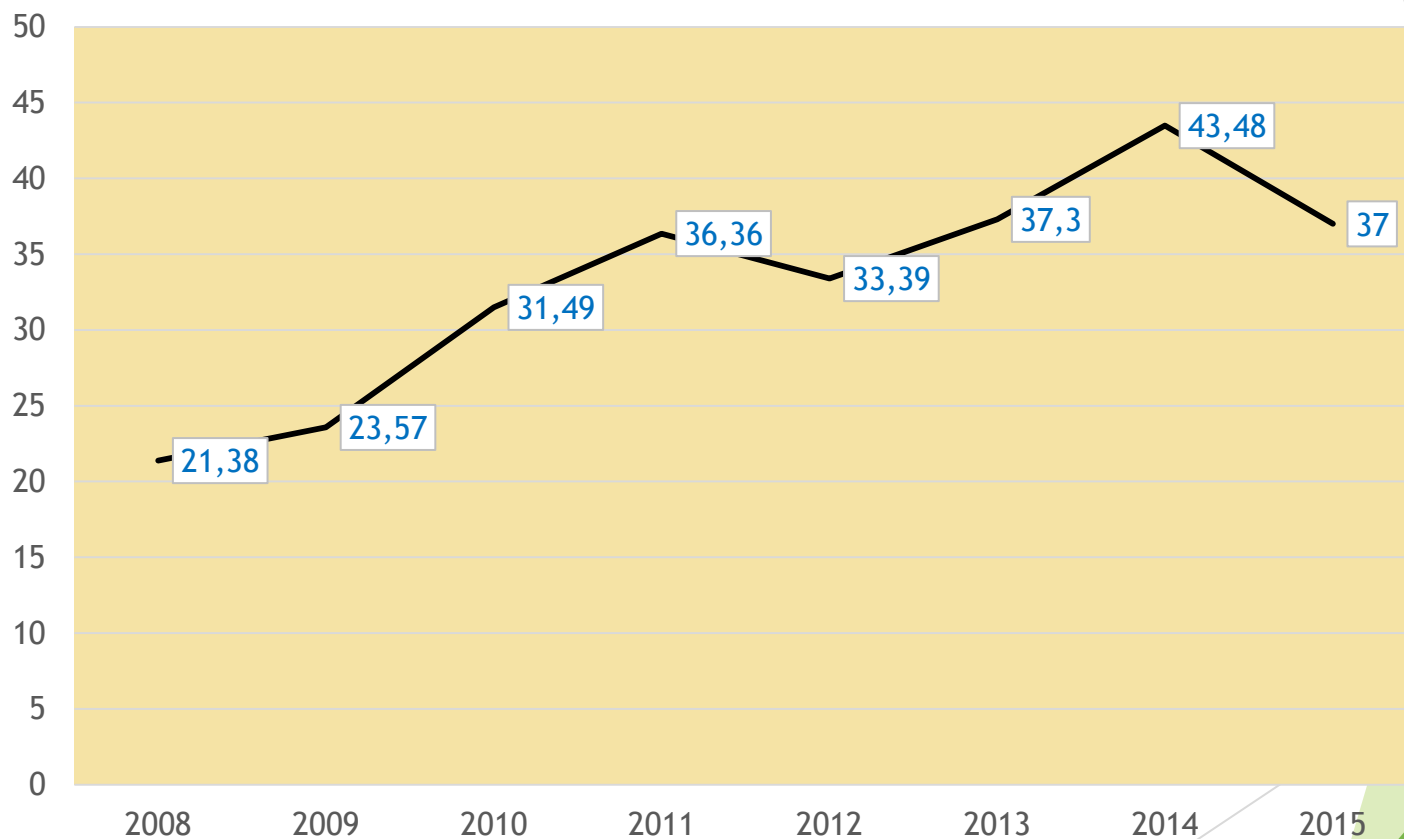
potravina	Krajina pôvodu	pesticíd
pomelo	Čína	triazophos
blumy tmavé	Španielsko	tetrametrín
Ázijské hrušky	Korea	fenitrothion
hrozno – 2x	Turecko, Peru	imazalil, diniconazole
granátové jablko – 2x	Turecko	acetamiprid
fazole guľaté	Maroko	difocol
petržlenová vňať	Taliansko	thiametoxam
Čajovníkový čaj – 5x	Vietnam, EÚ -2x, Poľsko, Indonézia	acetamiprid, imidacloprid
mak modrý	Česká republika	chlórpyrifos-methyl
citróny	Turecko	difenyl
cvikla – 2x	Poľsko	propamocarb, tetraconazol

Nevyhovujúce nálezy 2013 - 2015 (nad MRL $\pm$ 50%)

potravina	Krajina pôvodu	pesticíd
kapusta	Slovenská republika	thiophanate-methyl
limeta	Brazília	carbofurán
mandarinky	Turecko	malation
petržlen	Poľsko	trifluralin
reďkev čierna	Poľsko	dithiocarbamáty
zeler	Poľsko	prochloraz
šalát	Poľsko	chlorpyrifos
hrášok	Slovensko	propamocarb
broskyne – 2x	Slovensko	dimethoate, folpet
Goji – kustovnica čínska	Čína	carbofuran
jahody	Belgicko	prochloraz

Vývoj multireziduálnych nálezov vo vzorkách od roku 2008 v %

Multireziduálne nálezy rezíduí pesticídov v potravinách

- ▶ jahody, citrusové ovocie, hrozno, ...
- ▶ **GOJI - Kustovnica čínska** - až 22 rôznych druhov pesticídov v 1 vzorke

GOJI – ZDRAVÁ POTRAVINA ?

•Goji: najzdravšie z najzdravších

Je to doslova vitamínová bomba! Obsahuje totiž osemnásť rôznych aminokyselín, vlákninu a dvadsaťjeden stopových prvkov ako vápnik, selén, železo, fosfor a ďalšie. Goji má dokonca najviac karotenoidov - čo je žlté až oranžové farbivo rozpustné v tukoch, zo všetkých známych rastlín na našej planéte. Goji obsahuje viac vitamínu C než pomaranče, a tiež má v sebe vitamíny B1, B2 a E. A to nie je všetko. Čínske ovocie je bohaté aj na antioxidanty, ktoré neutralizujú voľné radikály, ktoré zapríčiňujú starnutie organizmu a napomáhajú vzniku rakovinových buniek. Goji je skutočne elixírom života. (zdroj:<http://magazin.atlas.sk/zdravie>)

Výsledky analýz Goji 2013-2015

- 11 vyšetrených vzoriek
- počet nálezov nad LOQ od 14 do 22 !!!
- najčastejšie zistené pesticídy: carbofurán, carbosulfán, amitraz, fenvalerate a esfenvalerate

Ďakujem za pozornosť !

